



# Die Haghe

September 2009  
119e jaargang nr. 5  
verschijnt 6 x per jaar

Beschermvrouwe H.M. de Koningin

## LEDENBERICHT

### Van de voorzitter

Wegens ruimtegebrek deze keer geen stukje van onze voorzitter.

### Najaarsledenvergadering

De Najaarsledenvergadering van onze vereniging wordt gehouden op zaterdag 26 september 2009 om 11.15 uur in de Zolderzaal van het Haags Historisch Museum, Korte Vijverberg 7 te Den Haag. Vanaf 11.00 uur inloop en koffie in het museumcafé.

Agenda:

1. Opening door de voorzitter
2. Mededelingen
3. Verslag Voorjaarsledenvergadering d.d. 21 maart 2009 (zie verder in dit Ledenbericht).
4. Statutenwijziging: het bestuur stelt voor uit art.8 lid 4 te schrappen dat een bestuurslid dat de leeftijd van 70 jaar bereikt heeft uit het bestuur moet treden.
5. Bestuurssamenstelling: mevrouw drs. D. Timmer en de heer drs. D.J. Cannegieter zijn aftredend; beiden stellen zich herkiesbaar.
6. Begroting 2009. De stukken worden ter vergadering uitgereikt, maar zijn ook vooraf, vanaf woensdag 23 september 2009, op te vragen bij de penningmeester, rijgmelig@case-ma.nl of (070) 3281361.

7. Overzicht activiteiten
8. Jaarboek 2009 door redactievoorzitter drs. C.J.J. Stal
9. Rondvraag
10. Sluiting van de ledenvergadering door de voorzitter

Na afloop van de Najaarsledenvergadering zal ons lid, tevens amateur-historicus, de heer Paul Crefcoeur een lezing houden over de ontwikkeling van Scheveningen als mondaine badplaats. Over dit onderwerp publiceerde hij onlangs samen met de heer Jan van Pesch, redacteur van het wijkblad Scheveningen-Badgazet, het omvangrijke en rijk geïllustreerde boek *125 Jaar Belgisch Park. De ontwikkeling van 'Nieuw-Scheveningen', wonen tussen bad en stad* (voor een bespreking van dit boek, zie onder: Nieuwe publicaties).

### AGENDA

#### 26 september

Najaarsledenvergadering

#### 17 oktober

Lezing over Willemspark en Archipelbuurt

#### 24 oktober

Dag van de Haagse Geschiedenis met rondleiding door het Oude Stadhuis

#### 11 november

Rondleiding over tentoonstelling Het Vredesjaar 1609 in het Haags Historisch Museum

TNT Post  
Port betaald  
Port Payé  
Pays-Bas

# Verslag Voorjaarsledenvergadering

De Voorjaarsledenvergadering van de Geschiedkundige Vereniging Die Haghe werd op 21 maart 2009 gehouden in de zolderruimte van het Haags Historisch Museum.

1. De voorzitter opent de vergadering, heet het vijftigtal aanwezige leden van harte welkom en dankt het Haags Historisch Museum voor zijn gastvrijheid.
2. Bericht van verhindering is ingekomen van de dames Van Bennekom, De Kieffe-Rozenbroek, Kraaijenhagen-Oostingh, Mulder, Quarles van Ufford-de Roock en de heren Bordewijk, Hendriks, van der Linden en Zonneveld.
3. Het verslag van de Najaarsledenvergadering van 26 september 2008 wordt goedgekeurd.
4. De penningmeester licht de jaarrekening 2008 uitgebreid toe. Het resultaat van het boekjaar is positief, dankzij de jaarboekverkoopacties, lagere kosten voor het jaarboek, eenmalige meevallers bij drukkosten van het ledenbericht en lagere bestuurskosten. De reserve voor het lustrum 2010 kon hierdoor meer dan was begroot worden vergroot. In het licht van deze resultaten is de begroting voor 2009 van september 2008 herzien. De penningmeester geeft een toelichting op de herziene begroting voor 2009. In de herziene begroting wordt rekening gehouden met contributie en subsidiebaton die verhoogd zijn naar aanleiding van de in 2008 daarvoor gerealiseerde waarden, met een zomerexcursie, met lagere jaarboekadvertentieopbrengsten en met een verhoogde noodzaak om te sparen voor het komende lustrum.

Aanvullende vragen worden gesteld door de heren Crefcoeur, Van der Poll en mevrouw Ankersmit. De antwoorden en aanvullende toelichtingen worden gegeven door de penningmeester en de voorzitter.

Vervolgens brengt de heer Zoomers verslag uit namens de kascommissie. Hij meldt dat de kascommissie, bestaande uit de heer mr. W.H. Zoomers, voorzitter, mevrouw drs. A.E. Kraaijenhagen, lid, en de heer mr. E.G. Venekamp, lid, op 11 maart 2009 bij de penningmeester de balans per 31 december 2008, de rekening van baten en lasten over het boekjaar 2008 en de daaraan ten grondslag liggende documenten heeft besproken, gecontroleerd en in orde bevonden. Tevens werden op 11 maart de saldi per 31 december 2008 van de rekeningen bij de Postbank, bij Fortis Mees Pierson en de kleine kas gecontroleerd en in orde bevonden. De heer Zoomers merkt op dat hem vandaag is opgevallen dat de optelling van de lasten één euro te laag is, waardoor het resultaat van het boekjaar één euro te hoog lijkt te zijn.

De heer Zoomers beveelt, namens de kascommissie, de Ledenvergadering aan de penningmeester decharge te verlenen voor het door hem gevoerde beheer. De vergadering gaat bij acclamatie akkoord met decharge van de penningmeester en met de herziene begroting voor 2009.

De kascommissie heeft zich beschikbaar gesteld voor het komende jaar. Hiermee wordt bij acclamatie geaccordeerd.

P.S. De penningmeester heeft, na ruggespraak met de voorzitter van de kascommissie, daags na de vergadering de jaarrekening aan de hand van diens constatering gecorrigeerd; de post onvoorziene baten is met één euro verhoogd, waardoor resultaat van het boekjaar en de toename van het kapitaal onveranderd en aan elkaar gelijk zijn gebleven.

5. De secretaris doet verslag van de vertegenwoordiging in het Haags Monumentenplatform. Het platform heeft zich in de verslagperiode met name beziggehouden met de volgende onderwerpen voortvloeiend uit de 'Structuurvisie 2020 Wereldstad aan Zee'.
  - Binckhorst: plannen voor de nieuwe invulling van de Binckhorst met een intensief kantoor- en woonmilieu met een duidelijke groene zone; de secretaris wijst op een mogelijkheid om deel te nemen aan een excursie in de Binckhorst op 27 maart a.s., georganiseerd door het Koninklijk Aardrijkskundig Genootschap, afdeling Den Haag o.l.v. de heer drs. J.J. Havelaar (SHIE).

- De nota Hoogbouw en Verdichting (wethouder Norder). Wat is hoogbouw? Relatie met omgeving? Aanslag op stadsbeeld en stadsgroen.
- Het Masterplan Kijkduin. Aan de ene kant respect voor rust en groen, aan de andere kant zijn er hoogbouwplannen voor 900 tot 1000 woningen.
- Ontwikkelingsplan Scheveningen. Scheveningenkust. Wonen, recreatie, visserij, museum, hotels Scheveningen-haven (plannen voor het Norfolkterrein).
- Stationsplein Hollandse Spoor station. Aansluiting oude op nieuwe bebouwing voor en tegenover het station.
- Nota Internationale Zone. De voorzitter benadrukt de belangrijke bijdrage van de bevriende zustervereniging Vrienden van Den Haag en van het architectenbureau Peter Drijver aan het Haags Monumentenplatform. Het effect van de activiteiten van het Haags Monumentenplatform bij de gemeente Den Haag moet echter niet overschat worden.

De heer Crefcoeur vraagt of de mening van de buurtverenigingen wordt meegewogen in de besluitvorming van het platform. De voorzitter antwoordt dat dit niet het geval is.

De heer Toxopeus, bestuurslid van de Vrienden van Den Haag, deelt mee dat bij zijn vereniging de buurtverenigingen hun meningen kenbaar kunnen maken. De heer Van Bragt vraagt of de verslagen van het platform op internet zijn in te zien. De voorzitter meldt dat dit niet het geval is, aangezien het hier om besloten vergaderingen gaat. Maar als leden van Die Haghe interesse hebben, kan men die verslagen bij de secretaris inzien.

6. Mevrouw drs. M.A.B. Kroonen treedt af als bestuurslid van de vereniging. De voorzitter dankt mevrouw Kroonen voor alle dingen die zij in de drie jaren van haar bestuurslidmaatschap voor Die Haghe heeft verricht. Het bestuur stelt voor mevrouw Ph.A.M. Swenker te benoemen als haar opvolgster. De vergadering gaat hiermee bij acclamatie akkoord. De penningmeester, de heer ir. R.J. Gmelig Meijling, treedt reglementair af, maar stelt zich herkiesbaar. De vergadering benoemt de heer Gmelig Meijling voor een volgende bestuurstermijn.
7. De heer Nigten doet verslag van de activiteiten sinds de Najaarsledenvergadering van 26 september 2008.
8. De heer Van der Poll spreekt zijn waardering uit voor de hoeveelheid en de kwaliteit van de excursies en lezingen van het afgelopen jaar. De heer Van Daalen Hakker deelt mee dat het door hem ontvangen jaarboek vlekken bevat; de voorzitter antwoordt dat hij gerechtigd is een nieuw exemplaar te ontvangen als hij daar prijs op stelt.
9. De vergadering wordt gesloten en de voorzitter dankt een ieder voor zijn/haar aanwezigheid.

Na afloop van de vergadering spreekt de heer drs. J.F. Heijbroek, conservator van het Rijksprentenkabinet van het Rijksmuseum en voorzitter van de Stichting Historie Koninklijke Kunstzaal Kleykamp, over een onderwerp waarover hij en vier andere auteurs vorig jaar een boek het licht hebben doen zien: *Kleykamp, de geschiedenis van de kunsthandel ca.1900 - 1968*.

## Activiteiten voor de leden

### Lezing over Willemspark en Archipelbuurt

Op zaterdag 17 oktober neemt ons lid de heer Joop Josée u mee op 'De Indische Wandeling', een rijk geïllustreerde virtuele wandeling door twee prachtige en interessante Haagse wijken, het Willemspark en de Archipelbuurt. De route voert langs de bijzondere rijkdom van het Willemspark met zijn 'Indische' historie en natuurlijk komt de onlosmakelijk daarmee verbonden schrijver Louis Couperus aan de orde. Aansluitend wandelen we langs de prachtige panden en intieme hofjes van de Archipelbuurt, een van de eerste wijken die tussen 1869 en 1889 buiten de Haagse grachtenring werd gebouwd. We starten in de Javastraat en lopen via de Zeestraat, het Plein 1813 en de Nassaulaan naar het Nassauplein. Verder doorkruisen we de Archipelbuurt en eindigen deze wandeling op de Schelpkade.

De heer Josée is stadsgids van Den Haag en Rijswijk. Hij is een ervaren rondleider, die in zijn uitleg op bijzonder boeiende wijze grote lijnen weet te combineren met sprekende details. Zijn aantrekkelijke lezing is interessant voor iedereen die deze zo karakteristieke Haagse wijken beter wil leren kennen.

Datum: zaterdag 17 oktober

Aanvang: 11.15 uur

Locatie: Haags Historisch Museum, Korte Vijverberg 7

Kosten: 3 euro

Aanmelden bij Diana Timmer: [timmer@haagshistorischmuseum.nl](mailto:timmer@haagshistorischmuseum.nl) of 070 3123065



Het Christinahofje in het Willemspark.

### Dag van de Haagse Geschiedenis

Die Haghe opent op 24 oktober weer de deuren van het oude stadhuis op de Groenmarkt voor u! Misschien bent u er zelf getrouwd of iemand van uw vrienden of familie? U had toen alleen maar oog voor de bruid en bruidegom en niet zozeer voor het gebouw. Nu krijgt u de kans om met andere ogen naar deze trouwlocatie te kijken en naar de bijzondere collectie schilderijen uit het bezit van het Haags Historisch Museum. U bekijkt de werken die de wanden sieren en het schitterend gerestaureerde interieur van het gebouw waar zoveel Hagenaars elkaar het jawoord geven.

12.00 – 12.45 uur

rondgang o.l.v. rondleider

13.30 – 14.15 uur

rondgang o.l.v. rondleider

15.00 – 15.45 uur

rondgang o.l.v. rondleider

U kunt zich niet van tevoren opgeven voor deze activiteit! Kaartjes haalt u op 24 oktober in de Grote Kerk (wie het eerst komt wie het eerst maalt). In de Stadskrant worden alle details gepubliceerd.

Deelname aan activiteiten van de Dag van de Haagse Geschiedenis is gratis. Voor een overzicht van alle activiteiten kijkt u op [www.dagvandehaagsegeschiedenis.nl](http://www.dagvandehaagsegeschiedenis.nl) (vanaf eind augustus)

### Rondleiding tentoonstelling Het Vredesjaar 1609

Vierhonderd jaar geleden, in 1609, werd in Antwerpen het Twaalfjarig Bestand (1609-1621) gesloten. Het bestand vormde een rustpauze na veertig jaar opstand van de Nederlanden tegen de Spaanse landsheer. Moegestreden onderhandelden de partijen vanaf 1607, onder andere op het Binnenhof in Den Haag, over vrede. Na zeer lang overleg werd het een staakt-het-vuren. Deze tentoonstelling vormt in Den Haag één van de hoofdbestanddelen van de Mare Liberum-manifestatie, die stilstaat bij de eveneens vierhonderdjarige viering van dit internationaal zeer invloedrijke geschrift van Hugo de Groot. De Groot zal, naast vele Spaanse en Nederlandse historische figuren, op de tentoonstelling voor het voetlicht treden. Meer informatie over Mare Liberum op [www.mareliberum.nu](http://www.mareliberum.nu) (vanaf 24 augustus).

Datum: 11 november

Aanvang: 14.00 uur

Locatie: Haags Historisch Museum

Kosten: 3 euro

Aanmelden bij: Diana Timmer, [timmer@haagshistorischmuseum.nl](mailto:timmer@haagshistorischmuseum.nl) of 070 3123065



Vredesbesprekingen in Den Haag in 1608. (Coll. Atlas van Stolk)

## Nieuwe publicaties

### 125 jaar Belgisch Park, wonen tussen bad en stad

Vorig jaar werd stil gestaan bij de start van het Belgisch Park, nu 125 jaar geleden. Op 15 april j.l. presenteerden de BP-bewoners Paul Crefcoeur en Jan van Pesch hun - om een understatement te gebruiken - kloeke boekwerk over de ontwikkeling sinds het begin van de 19de eeuw van het gebied vanaf de Wittebrug tot aan de zee. De beschreven ontwikkeling gaat dus over een veel groter gebied dan alleen het Belgisch Park. Aan dit boek ligt jarenlang onderzoek in het Haags Gemeentearchief door de eerste



**Villa Luiksestraat/Antwerpsestraat.**

auteur ten grondslag en het is verbazingwekkend om te lezen hoeveel interessante gegevens en details hij boven water heeft weten te halen. De gang van zaken rondom de aanleg van een kanaal naar Scheveningen - een initiatief van burgemeester Copes van Cattenburch, dat zo geheel anders uitpakte dan aanvankelijk was voorzien - zou verplichte lectuur moeten zijn voor alle ambitieuze Haagse bestuurders, die Scheveningen zo graag willen opstoten in de vaart der volkeren. Ooit geweten dat er een zwemschool voor miliciens - de eerste in ons land - heeft bestaan in dat kanaal ongeveer ter plaatse van het huidige Troelstra-monument? Of dat nog steeds de hand van de 19de-eeuwse tuin- en landschapsarchitect J.D. Zocher te herkennen is in de bochtige loop van de Nieuwe Parklaan? Of dat er bijna een Olympisch stadion was aangelegd op het terrein, waarop wat later het Westbroekpark naar een landschappelijk ontwerp van Pieter Westbroek werd aangelegd? Het is niet mogelijk een samenvatting te geven, die recht doet aan de zeer gevarieerde inhoud van dit prachtige boek. Werkelijk van alles komt erin aan de orde: de villa-bebouwing langs de Badhuisweg en in het eigenlijke Belgisch Park, het Wittebrug-buurtje, de spoorlijn naar Scheveningen door de Oostduinen, de Belle Epoque, de tentoonstellingen op het terrein van het Westbroekpark, door wie en voor wie de villa's aan de Brusselselaan en omgeving werden gebouwd, het fantastische plan-Eykman, de Badkapel en omgeving, het huis Windekind, de zeer treurige en desastreuze oorlogsjaren - in het Belgisch Park woonden veel Joden - en de ontwikkelingen na 1945, waarin zich verval en vernieuwing (het Kurhaus!) voordeden. Wat dit boek ook zo interessant maakt, is de anecdotische beschrijving van allerlei gebeurtenissen - de internering van Britse militairen tijdens de Eerste Wereldoorlog en hun sportieve activiteiten, de oorwurmenplaag in 1936, het monument voor Belgisch Park-bewoner

Troelstra, de onthulling van de inmiddels niet meer bestaande Pieter Westbroekbank, de buurtverenigingen, kortom teveel om op te noemen. Maar waardoor dit boek helemaal zo bijzonder is geworden, zijn de ruim 700 illustraties en foto's, die maken dat je in dit boek werkelijk niet uitgekeken raakt.

De geschiedschrijving eindigt in de jaren zeventig, op het moment dat het omstreden 'Kurhausplein' is ingewijd en het bestemmingsplan is bekrachtigd. Vrij recente ontwikkelingen, zoals de bouw van het - in mijn ogen - nog altijd detonerende Résidence Belgisch Park op de hoek van de Stevinstraat en de Badhuisweg, de Hotelschool, Deo Gratias, het Casino, de Pathé-bioscoop en de flatgebouwen aan de Groningsestraat, komen daarom niet of nauwelijks aan bod. Ook had ik graag wat gelezen over de herinneringen van de familie Lamaker aan het zestig jaar door deze familie bewoonde huis aan de Antwerpsestraat/Luiksestraat, dat de cover van het boek siert. Veel fraais verdween, zoals Pavillon Riche aan de Badhuisweg, dat plaats moest maken voor een benzinstation, of villa Frisia, die ter plaatse van Badhuisweg 70 stond, maar er is ook veel, dat behouden bleef, en dat geldt ook voor het eigen karakter van het stadsdeel 'Noordelijk Scheveningen'. De wijkvereniging, actief en alert sinds de sloop van de 'oude' badplaats in de zeventiger jaren, heeft daartoe het nodige bijgedragen.

De auteurs verdienen veel lof voor hun doorzettingsvermogen om dit ambitieuze project, mede dankzij de financiële steun van enkele fondsen, de gemeente en de wijkvereniging, tot een goed einde te brengen. Als bewoner van dit stadsdeel raak je er - voor zover nodig - goed van doordrongen en word je je ervan bewust in wat voor interessant deel van Den Haag je woont. Maar ook voor oud-bewoners en voor allen, die geïnteresseerd zijn in Den Haag, is dit een boek, dat je niet mag missen. Anders gezegd: hier is sprake van een belangrijke aanwinst voor zowel de Haagse als de Scheveningse historiografie. Ik heb eigenlijk maar één kritische kanttekening: een grotere kaart en liefst twee kaarten, namelijk één van de situatie omstreeks 1900 en één van de huidige, zouden verhelderend zijn geweest.

Uitgeverij Aprilis heeft voor deze publicatie mooi en zwaar papier gebruikt. Ook de vormgeving in twee kolommen is zeer verzorgd. Een register, literatuurlijst en een uitgebreid notenapparaat dragen bij aan de wetenschappelijke waarde als naslagwerk. Dr. P. Winsemius, die in het Belgisch Park opgroeide, schreef een voorwoord. Het boek werd opgedragen aan drs. C.J.J. Stal, oud-medewerker van het Haags Gemeentearchief, die als kritisch en deskundig adviseur de totstandkoming van dit werk heeft begeleid.

Paul Crefcoeur en Jan van Pesch, *125 jaar Belgisch Park*, uitgeverij Aprilis Zaltbommel 2009, 560 blz., rijk geïll., gebonden in harde band, ISBN 978 90 5994 194 6, prijs 39 euro.

*Gijs van Herwaarden*

Het bestuur van Die Haghe is als volgt samengesteld:

**Voorzitter**  
drs. D.J. Cannegieter

**Vice-voorzitter**  
mw. drs. A.J.I. van Schaik

**Secretaris**  
drs. P. de Kieft

**Penningmeester**  
Ir. R.J. Gmelig Meijling

**Leden**  
mw. Ph.A.M. Swenker  
drs. C.M. Nigten  
mw. drs. D. Timmer

**Secretariaat**  
Ursulaland 61  
2591 GT Den Haag  
e-mail: p.kieft@planet.nl

**Financiën**  
Storting op giro 71791 t.n.v.  
Geschiedkundige Vereniging  
Die Haghe

**Info ledenadministratie en opgave nieuwe leden**  
de heer H.J. Hendriks  
tel: 079-3418355  
(tussen 18.00 en 20.00 uur)  
herman.hendriks@hetnet.nl

**Redactieadres Ledenbericht**  
Balistraat 32  
2585 XT Den Haag  
e-mail: m.vandermast@tiscali.nl

**Redacteur Ledenbericht**  
drs. W.M. van der Mast

**Website Die Haghe:**  
[www.haagsegiedenis.nl](http://www.haagsegiedenis.nl)

**Jaarboek Die Haghe**  
Voor aanwijzingen auteurs en inzenden van kopij:  
V.L.C. Kersing, Dienst Stadsbeheer Afdeling Archeologie,  
Postbus 12651, 2500 DP Den Haag, tel. 070-3536633, e-mail v.kersing@dsb.denhaag.nl